

Anne G. Waage

Våkleiven 22

5155 BØNES

18.06.2015

Fylkeskonservatoren i Sogn og Fjordane

Fylkeskonservatoren i Hordaland

POSTVEG FRÅ BERGEN TIL TRONDHEIM PÅ 1600-TALET - GAMLE VEGFAR I
GULEN OG MASFJORDEN – STØLSMINNER – FORNMINNER – KULTURMINNER
M.M. – NY NETTILKNYTNING, DALSBOTNFJELLET VINDKRAFTVERK
KONSESJONSSØKNAD OG KONSEKVENSTREDNING

Eg viser til ovannemnde konsesjonssøknad, datert 19.mars 2015 med høyringsfrist
29.06.2015.

<http://www.nve.no/no/Konsesjoner/Konsesjonssaker/Nett/?soknad=2814&type=51>

Grunneigarane fekk utsett høyringsfrist til 29.07.2015 på grunn av at dei ikkje hadde motteke
brev om saka før dei etterlyste det.

Det var informasjonsmøte i Gulen 10.06.2015 om ovannemnde konsesjonssøknad. På møtet
fortalte ein av bebuarane på Sleire i Masfjorden om ein eller fleire mogelege gravhaugar i
Myrdalen. Det er i dette området ei evt. kraftlinje vil kome. R. Sleire fortalde at han ville
kontakte Fylkeskonservatoren om dette. Eg har nettopp skriv eit stykke om ein til no lite
kjend postveg, som truleg fylgjer gamle vegfar, m.a frå Risnes – Frøyset - Sleire – Myrdalen –
Kjellby – Opdal(Oppdalsøyra) - Austgulen – Takledalen – Takle – over Sognefjorden – Bø i
Hyllestad. Desse opplysningane og ein del opplysningar om stolar, fornminne og
kulturminner m.m. sender eg dykk, då konsekvensutredninga om kulturminner og kulturmiljø
etter mitt syn er svært mangelfull.

Det har truleg kome inn få uttalelser til denne nettilknytninga, då det ved alle høve tidlegare
vart presisert at denne traseen ikkje var omsøkt. Den var då heller ikkje befart før
konsesjonssøknaden om vindkraftverket på Dalsbotnfjellet blei levert. Denne traseen var
alternativ 2b i søknaden. Nve skriv i bakgrunn for vedtak datert 30.09.2013:

*Det er også beskrevet to alternative nettilknytninger, 2a og 2b, som er aktuelle dersom kun
Dalsbotnfjellet får konsesjon (se figur 1, side 5). NVE konstaterer at disse alternativene ikke
er omsøkt, men virkningene er kortfattet utredet for temaene landskap, kulturminner,
biologisk mangfold, inngrepsfrie naturområder og landbruk. Dersom det blir aktuelt å gi
konsesjon til Dalsbotnfjellet alene vil NVE kreve ytterligere utredninger, blant annet knyttet*

til naturmangfold. NVE konstaterer at noen høringsinstanser er kritiske til alternativ 2b av hensyn til naturmangfoldet og inngrepsfrie naturområder.

Side 23 i konsesjonssøknaden til Dalsbotn vindkraftverk, datert 31.10.2011, står:

2. Alternative løsninger (2a og 2b)

.....

I løpet av samrådsprosessen har det også framkommet ønsker om nettilknytningsalternativ som går lenger øst enn alternativ 2a. Dette er benevnt som alternativ 2b. Fra transformatorstasjonen i Dalsbotnfjellet vindkraftverk vil det da bli bygget en ny 132 kV ledning via Fossdalen sørover til Austgulfjorden. Etter fjordkrysning fortsetter traseen øst for Kjellbju og videre gjennom Myrdalen til Frøyset. Dette alternativet må foreløpig ses på som et eksempel på en østlig trasé, og det er behov for ytterligere vurderinger både av traséføring og kostnadsnivå.

Alternativ 2b er truleg lagt fram av noken som ville bli berørt av dei andre alternativa, utan at det har vore kontakt med grunneigarane langs alternativ 2b. Dette alternativet har vore lite kjent i bygdene, og det har vel ikkje kome fram at det har vore eit aktuelt val for linjetrase. Det har derfor ikkje kome fram kva som er av kulturminner, friluftsliv og biologisk mangfall m.m. i dette området.

Vidare står på s.75 i konsesjonssøknaden til Dalsbotnfjellet vindkraftverk:

Alternativ 2b

Alternativet berører ingen kjente automatisk fredete kulturminner, men vil medføre nærføring med noen SEFRAK-ruiner og nyere tids utmarksminner ved Kjellbju. Dette vurderes å gi liten-middels negativ konsekvens for kulturmiljøet her. Begge alternativene vil kreve § 9-undersøkelser.

No ser det ut som at Nve ikkje har krevd § 9-undersøkelser før etter at konsesjon er gitt. Dette vil då truleg føre til at evt. funn i området ikkje vil stoppe ei evt. utbygging same kor mange og viktige funn som vil bli gjort.

Det i dette området ein del sagntradisjoner som knyter seg til bestemte stader. Er slike stader automatisk freda kulturminner? Det gamle vegfaret over Myrdalen kan vere eit automatisk freda kulturminne, det kan også Varden vere, og ei evt. dyregrav i Dyregrovsbotn. Her er også stadnamn som Slåtte, Skansen og Borgja, der det andre stader har vore funne bygdeborger. Bufjellet som ligg bak husa på Kjellby er ein stad som evt. må bli nærare undersøkt om det kan ha vore ei bygdeborg der. På nordsida av Bufjellet er det ein gamal mur i kanten av lia rett oppfor Alvedalsøene. Ei evt. kraftlinje vil kome over Bufjellet. Namnet Tjorabben og Tjorabbfjellet, i grensa mot Masfjorden, kan kanskje vise til ein tjodveg. I området Myrdalen/Kjellby er der mange utmarksminner, stølsminner og minner om vegar og stigar som kryssar igjennom området. Sjå vedlegg.

Gardsnamnet Kjellby blir forklart at det kan koma frå kjelde og bjuga som tyder bogen, krum, eller mannsnamnet Kjell samansett med bu. (Ein stad langs kraftlinjetraseen ligg ein stein som blir kalla Bogesteinen.)

Ei anna tyding av namnet kan vere at namnet kjem frå tjeld/kjeld (kjell) som er eit telt/hytte av seglduk. Tjeldbud, f. tøihuus, bod til forvaring af vaaben og krigsfornødenheder. (I.Aasen.) Tjelda eller kjella er å sette opp eit telt. Namnet er enno kjent og brukt nord i landet. Kan

namnet forklarast som kjell/tjeld kan det då visa til at her har vore ein samlingsplass av noko slag der folk sette opp telt/tjeld/kjell.

Myrdalen og Kjellby er eit område som ligg i mellom fleire bygdelag, der har gått ein gamal ferdaveg der og mange stølvegar, det er sagn om slåssing om grensene.

Kjellby har store vidder, så her hadde det vore plass til mykje folk. Stølsdrifta kan ha samla mykje folk og dyr på veg til og frå sæterbeite her, både tidleg sumar og sein høst. Det var vanleg skikk å fara både til og frå sætra på same tid.

Vidare står om:

Biologisk mangfold

Alternativ 2b

Dette alternativet er ikke undersøkt i felt da det ikke var kjent ved tidspunktet for befaringen.

Dette betyr vel at området for den no omsøkte kraftlinja ikkje blei befart før 24. og 25.6.2014. To dagar er ikkje mykje tid for å få med seg kva som er av kulturminner m.m. i eit så stort område.

I Samla Plan for vassdrag for 268 Kløvtveitelva, Gulen kommune, vassdragsrapport frå 1984 står det fylgjande om kulturminnevern i oppsummeringa: "Det er stor sannsynlighet for funn av steinalderboplasser i dette området bl.a. fordi det er så kort avstand mellom fjorden og fjellvannene. Det er gjort funn både fra steinalderen og jernalderen og ellers er det mange kulturminner fra gårds- og stølsdrift som kan følges fram til vår tid."

Dette er frå området på sørsida av Austgulfjorden. Denne uttalen kunne ein truleg også bruke på områda på begge sider av Austgulfjorden, der Dalsbotnfjellet vindkraftverk er planlagt på nordsida av fjorden, og om kraftlinjetraseen som kryssar fjorden og fortset på sørsida.

Eg legg ved ei liste m/kart med oversikt over stolar, vegar/stigar, kulturminner m.m., ei liste over kjende fornminner funne på gardane kring Austgulfjorden. Det er også med bilder av nokre av funna. Vidare ligg ved eit stykke om den gamle postvegen frå Bergen – Trondheim, som gjekk igjennom området der den omsøkt kraftlinja kan kome. Avskrift av brevet frå sokneprest S. Dresing i Eivindvik, der han omtalar den gamle postvegen.

Eg håpar de vil sjå nærare på saka, og evt. sende inn høyringsuttale til NVE. Dei vedlagte opplysningane håpar eg kan kome til nytte. Skal de på befaring i området håpar eg at de også ser etter samlingsplassar av forskjellig slag.

Med venleg helsing

Anne G. Waage

:

Vedlegg:

Stølar, ferdsleveggar og fornminner m.m., medkart.

Fornminner som er registrert på gardane rundt Austgulfjorden, med kart.

Har i forige tiider været gamel Post-Vey. Om gamle postveggar på Vestlandet, postvegen frå Bergen – Trondheim på 1600-talet.

Ærbødigst Pro Memoria ! Brev frå sokneprest S. Dresing i Eivindvik om ”adskillige Bøygde-Kirke- og Ting-Veye” i Eivindvik prestegjeld.